

KennisCentrum
Natuur en
Leefomgeving

Workshop 4 Wilde bijen Groene KennisCarrousel

Bijenhulpdesk voor jouw bijeninitiatief
door Fabrice Ottburg

Wageningen Environmental Research,
Wageningen University

27 februari 2019, Alemlo

Workshop 4 Wilde Bijen

Bijenhulpdesk voor jouw bijeninitiatief

Groene KennisCarrousel 27 februari 2019, Almelo

Fabrice Ottburg, Wageningen Environmental Research

Grijze zandbij
(*Andrena vaga*)

Akkerhommel
(*bombus pascuorum*)

Bosbandzweefvlieg
(*Syrphus torvus*)

Snorzweefvlieg
(*Episyrphus balteatus*)

Bouwstenen bijenlandschap

Het bijennetwerk bouwen we op uit:

Bed & Breakfast gebieden

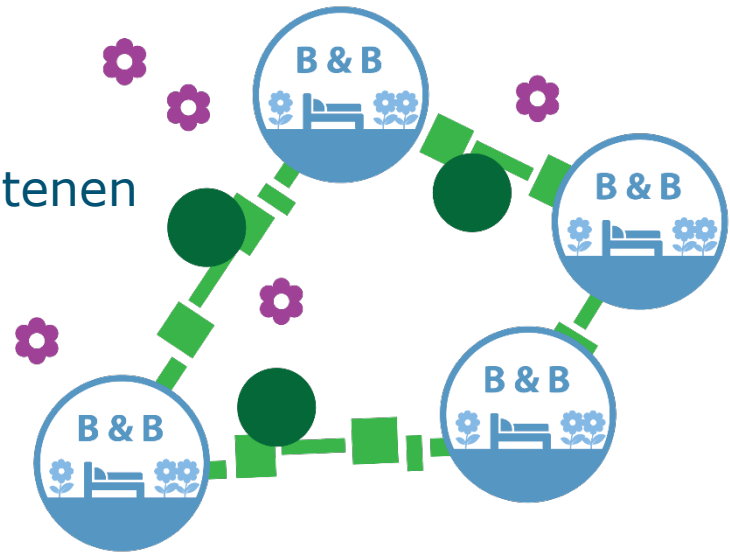
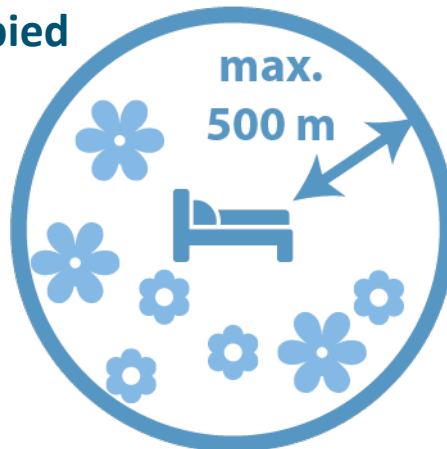
Verbindend landschap met stapstenen

Bij-tankstations

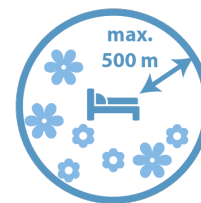
Bed & Breakfast gebied

Nestelplekken met voldoende voedselplekken binnen 500 meter (>10% van 1 km²)

Bouwstenen bijenlandschap: B&B

minimaal nodig voor een **B&B**

10 ha voedselgebied:
1,5 - 5 ha bomen of struiken en
de rest bloemrijk grasland met
open plekken

10 geschikte nestelplekken
op grasland met kale plekken

Minder dan 500m
afstand tussen
bed en breakfast

10 ha voedselgebied:
bloemrijk grasland, waarvan
minimaal 2 ha droog en
minimaal 2 ha nat grasland

10 geschikte nestelplekken
met variatie in de
vochtigheid van de bodem

Minder dan 500m
afstand tussen
bed en breakfast

10 ha voedselgebied:
droog, bloemrijk grasland

10 geschikte nestelplekken
op droog grasland met
kale plekken

Minder dan 500m
afstand tussen
bed en breakfast

Bouwstenen bijenlandschap:

Verbindend Landschap

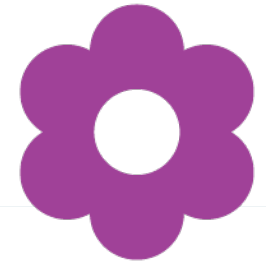
Stapsteen om de kilometer of vaker:

0.5 ha (of meer) Bij- en vlindervriendelijk beheerd grasland

Bouwstenen bijenlandschap:

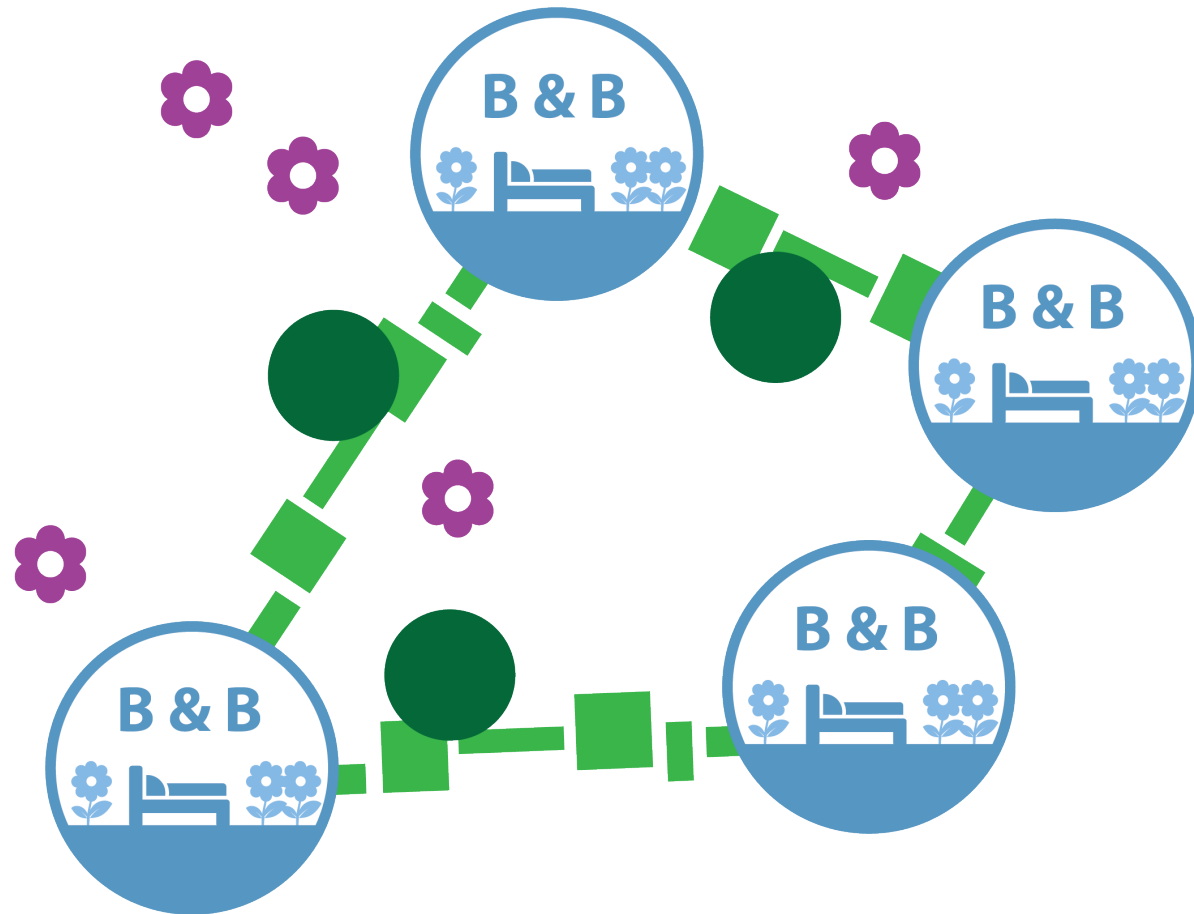
Bij-tankstation

Meer natuur
in je eigen tuin

Voedsel bijtanken op doorreis door
een gebied zonder bloemen

Structuur bijenlandschap

Helpdesk landschapsnetwerken voor bestuivers

Voor vragen van regionale initiatieven of actoren over hoe ze hun terrein bij-vriendelijk kunnen maken - Maatwerk

- Beheer
- Inrichting
- Organisatie en proces

Onderdeel van:

- Kennisimpuls Bestuivers in opdracht van ministerie van LNV (2017-2021)
- Groene Cirkels Bijenlandschap in opdracht van Provincie Zuid-Holland (2015-2019)

Helpdesk landschapsnetwerken voor bestuivers

- Jaarlijks 6–10 vragen in behandeling
- 2 onderzoekers gaan mee op veldbezoek en schrijven een notitie met antwoord op de vraag
- Selectiecriteria voor helpdeskvragen:
 - Vragen die breed leven, inspirerend voor derden;
 - Vragen die een groot verschil kunnen maken;
 - Ten gunste van regionale maatregelen/initiatieven;
 - Bij voorkeur NGO's.
- Adviezen waar te vinden...?

Adviezen, waar te vinden?

www.kennisimpulsbestuivers.nl

[Home](#) [Bestuivers](#) [Groene gewasbescherming](#) [Nieuws](#)

Adviezen

Klik hieronder op de Adviezen per jaar om de lijsten uit te klappen. Wilt u ook een advies over welke maatregelen u kunt nemen voor bijen op uw terrein? Vul dan het [intakeformulier](#) in.

– Adviezen 2017

Rijkswaterstaat berm A15 voor wilde bijen

Nederland kent duizenden kilometers berm waar potentiële kansen liggen voor bestuivers. Rijkswaterstaat GPO (Grote Projecten en Onderhoud) heeft de Helpdesk om advies gevraagd hoe de bermen langs de A15 tussen Tiel en knooppunt Deil Bij-vriendelijk kan worden gemaakt. Een toepasselijke locatie, omdat dit deel van de A15 door een intensief fruitteelt gebied in de Betuwe loopt.

 2017-5 Helpdesk Kennisimpuls Bestuivers - Bermen A15 (2,71 mb)

Mogelijkheden voor wilde bijen op Ruigoord zuidwest

Op voormalige eiland Ruigoord is Stichting Het Eiland in samenspraak met het westelijk havengebied Amsterdam bezig met een herinrichtingsplan 'Landschap Ruigoord e.o.'. De stichting wil graag weten wat zij kunnen doen in bestaande groengebieden van Ruigoord en op de eendenkooi van Ruigoord voor wilde bestuivers.

 2017-4 Helpdesk kennisimpuls bestuivers - Mogelijkheden voor wilde bijen op Ruigoord zuidwest (7,99 mb)

www.groenecirkels.nl

[Nieuws](#) [Thema's](#) [Over Groene Cirkels](#) [Partners](#)

Helpdesk Bijenlandschap - Adviezen

Klik hieronder op de Adviezen per jaar om de lijsten uit te klappen. Wilt u ook een advies over welke maatregelen u kunt nemen voor bijen op uw terrein? Vul dan het aanvraagformulier in op de [Helpdesk Bijenlandschap](#) pagina.

– Adviezen 2017

Handhaven van bloemrijke bermen in gemeente Zoetermeer

De gemeente Zoetermeer vraagt zich af hoe zij de bermen en hooilandjes weer meer bloemrijk kunnen krijgen en daarmee wilde bijen bedienen.

 2017-9 gemeente Zoetermeer bloemrijke bermen (6,7 mb)

Bijvriendelijke voorbeeldtuin hoveniersbedrijf Rens de Rooij

Hoveniersbedrijf Rens de Rooij zet zich al jaren in om biodiversiteit in tuinen te versterken.

Hij wilde weten of hij op de goede weg was en hoe zij de voorbeeldtuin voor wilde bijen kunnen verbeteren?

 2017-8 Bijvriendelijke voorbeeldtuin hoveniersbedrijf (6 mb)

De bijvriendelijke tuin van familie De Boer

Helpdesk landschapsnetwerken voor bestuivers

A.d.h.v. foto's uit de helpdesk adviezen nemen wij u mee...

Op een virtueel veldbezoek,
door de ogen van
wilde bijen

Blauwe metselbij (*Osmia caerulescens*). Foto: Dick Belgers©

Spoortunnel Woensdrecht - LSNED

Ruigoord

N-wegen Brabantse Wal

Geluidsschermen RWS A15

Bermen RWS A15

Meidoorns

Hoogstam Fruitbrigade Wes-Betuwe

Proeftuin Randwijk

Klinkenbergerplas

Klinkenbergerplas

Kansen en mogelijkheden
voor Bij vriendelijke
inrichting

Klinkenbergerplas

Benut aanwezige potenties

Klinkenbergerplas

Integreer aanwezige
inheemse flora (waarde)

ProRail Alphen a/d Rijn - Leiden

Figuur 3. Overzicht op het spoor en de spoorberm vanaf de Burgemeester Smeetsweg in Zoeterwoude-Rijndijk. Rechts van het groene hek betreft de Elfenbaan. Foto: Fabrice Ottburg.

Natuurvriendelijke oevers HHRijnland

Natuurvriendelijke oever HHRijnland

TIB De Boer Installatie Techniek

Tuin F. De Boer

Leiden Bio Science Park

Bloemrijke bermen Zoetermeer

Voorbeeldtuin Hoveniersbedrijf R. de Rooij

Steilrand Noordwijk

Steilrand Noordwijk

Fiets- en bijenlint Duin Horst en Weide

<http://www.bijenlandschap.nl/wp-content/uploads/2016/06/Bijvriendelijk-beheer-brochure-10-digi.pdf>

Evaluatie – 3 TIPS

Tip 1:

Workshop 1, 2 en 3: Goed opletten in het veld wat er allemaal gebeurt!

Tip 2:

Workshop 1, 2 en 3: Betere monitoring van het landschap, de vegetatie en de wilde bijen (solitaire bijen)/bestuivers.

Tip 3:

Workshop 1, 2 en 3: Eerst informatie verzamelen en dan pas inrichting- en beheermaatregelen uitvoeren.

Evaluatie – 3 TOPS

Tip 1:

Workshop 1, 2 en 3: Meer bio-boeren! Meer water in het landschap vasthouden.

Tip 2:

Workshop 1, 2 en 3: ONZE OPRUIMCULTUUR OPRUIMEN!

Tip 3:

Workshop 1, 2 en 3: Gemeenten 'moeten a.u.b.' meer actie ondernemen!

Dank U

Vragen?

Fabrice Ottburg

Fabrice.Ottburg@wur.nl

0317-486115

Vroege zandbij (*Andrena praecox*)